

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 12 K.
Félévre . . . . 6 K.
Negyedévre . . . 3 K.
Hirdetési díj: Egyhasábos
peltisor egyszeri hirdetése
15 f. Közlemények sora 40 f.

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. □□

Szerkesztőség és
kiadóhivatal ::
Kósch Árpád
könyvnyomdája
Eperjes, Fő-u. 59.
:: Telefon-szám 16. ::

Epilog.

Kedves, meleg ünnepéllyel, nemzeti himnuszunkkal, a Rákóczi-indulóval, sok éljenzéssel zártuk be június 3-ikán este a hadiemi- és műkiállítás. Sajnáljuk nagyon. Finom, intim miliójével, jó hangversenyével, tombolájával elfeledtette a drágaságot s a háború sok egyéb nélkülözését és fájdalmát Eperjes közönségével s hátsósággal, úgyszólván családi körben egyesített mindnyájunkat.

Sajnáljuk a kiállítás megszűntét, de örömmel és büszkén nézünk vissza reája. Egy kissé mintha fellebbentette volna a nehéz szövetet, amely a jövőt fedi el előttünk. Aggódó lelkünk mintha rövid választ nyerne kétségünkre: vajjon a mi súlyosan megpróbált társadalmunk meg fogja-e birni azokat a nehéz feladatokat, amelyek a nagy leszámoláskor a közeljövő viharzó kérdései között a sárosi magyarságra háramlanak? Hogy vajjon lesz-e bennünk elég egyetértés, lemondás és szeretet a kicsiny kellemetlenségek s tökéletlenségek hátraszorítására s arra, hogy szemünk előtt csakis egyedüli nagy feladatunk legyen, hogy a magyarság őrtállói vagyunk e helyen...

A kiállítás gyönyörű erkölcsi és anyagi sikere újabb kedvező bizonyítékot hozott e kérdésben. Ugyanazt ismételte, amit a mi sárosi fiaink hősiessége, a hadikölcsönök, a háborús jótékony gyűjtések sikere már eddig is mondott, — hogy a mi társadalmunk erős és egészséges. Megőrizte acélos erejét, sokat felejtett abból, amit el kellett felejtene, egységesebb, összhangzóbb, önzetlenebb és céltudatosabb, mint valaha.

A kiállításnak huszonötezer koronányi tiszta jövedelmét főleg Eperjes és Sárosvármegye anyagilag is súlyosan megpróbált közönsége hozta össze, legnagyobb részt az az osztály, amely a háborús drágaságot leginkább érzi s amely mégis áldozott, néhol talán erejét felülmulóan is, de csodálatraméltó szent hazafias érzéssel, amely érzés a sikernek magva lesz majd a nehéz szociális, közművelődési és nemzeti szervezőmunkánál, amely a közeljövőben reánk vár.

Hála és elismerés illeti mindnyájukat s mélységes köszönet az egyházi hatóságokat a kiállítás igazán jóindulatú, szeretetteljes támogatásáért, valamint a magánkiállítókat, akik családjaiknak féltve őrzött, értékes emlékeit hordták össze, hogy a

jövő Sáros első megnyilatkozását mintegy nagyszüleink mosolygó áldása kísérje.

Igaz hálát érdemelnek festőművésznőink és művészeink, a rendezőseget mindenben lelkesen támogató katonai hatóságok, a hangversenyek szereplői, a tombolatárgyak adományozói s mindnyájan, akik a kiállítás sikeréhez szellemi vagy anyagi értékekkel hozzájárultak.

De a legnagyobb, legszeretetteljesebb hála és köszönet azé a nemes úrasszonyé, aki a kiállítás szervezésének és rendezésének munkájából a legnehezebb részt magára vette, akinek fáradhatlan munkája, páratlan szervezőtehetsége és tapintata nélkül a kiállítás sohasem lehetett volna azzá, amivé lett. *Bujanovics Gyuláné* ömeltóságáé az érdem, hogy Sárosvármegye kulturélete ezzel a szép alkotással gazdagodott. Ő járt-kelt, agított az egész vármegyében, a legtöbb helyen maga válogatta össze a tárgyakat, s írta a levelek százait. A helyiségek berendezését — talán a hadiemi- és fényképek két szobáján kívül — mindenütt ő személyesen végezte, az ő érzékének köszönhetjük a kiállítás remekül keresztülvitt interieur jellegét, az egyházi szoba szép berendezését s a gyönyörű ezüst- és porcellán-

TÁRCA.

Radványné Ruttkay Emma költeményei.

Jőjj, álom!

Álom, te ritka vendég, jőjj szememre,
Álom, te legnagyobb kincs, ami vagy,
Jőjj, látogass meg, áldva áldalak.

Király vagyok, ha nincsen is palástom,
A lelkem gazdag, Álomország rabja,
Amit csak termel, mind, mind nékem adja.

Gazdag vagyok, enyém a szív, az érzés,
Enyém a jóság és a szeretet —
Nyújtsd a kezed, mind átadom neked.

Mert én vagyok a bánatok királya,
Hozzám repülnek mind a sóhajok
És hozzám jönnek átkok és jajok.

Én ismerem a gyászt, a szenvedést,
Én ismerem az asszonykönnyeket,
Én ismerem a szörnyű életet:

Mosoly, sikoltás, vágy, remények, átkok,
Emlékek gyilkos, rontó tábora...
És menekülni nem tudok soha.

Elűzik álomom balzsamát, a méret,
Rám törnek orvul párnám fodrain
S jaj, szörnyűek az ébren-álmaim.

Jőjj, álom, légy erősebb, altass, ringass!
Hadd záruljon le könnyes két szemem,
Aludjam át az egész életem.

Találkozásom volt...

Találkozásom volt a nagy Halállal,
Hát őt is látam, láthatlan talárban,
A szívemet markolta jégkeze.

Uralkodott rajtam, ő volt a végzet,
Ó, mennyi életvágyat semmivé tett
A túlvilág, az elmulás szele.

Jaj, az a csend és szörnyű némasága!
A nyári napnak bús, fekete gyásza...
Kialvó láng és elhamvadtt meleg...
Egyszerre csak mindennek vége lett.

Percek terhével aggá öregedtem,
Erőtlen és erős egyszerre lettem,
Imát és átkot mormogott a szám,
Mikor utolsót sóhajtott anyám...

Román hadifoglyok naplójegyzeteiből.

A román csapatok hadviselése kezdettől fogva a durvaság és kegyetlenség bélyegét viselte magán. Történelmileg örökké emlékeztetésekké maradtak a bolgárok ellen elkövetett kegyetlenkedéseik. A román kormány és hadvezetéség annak idején igyekeztek ezeket letagadni, dacára annak, hogy a román csapatok garázdálkodását a meghódított területeken kétségtelenül, pontosan megállapították. Az olyan eseteket, amelyeket már egyáltalán nem lehetett letagadni, igyekeztek elszigetelt kivételeknek minősíteni és a felelősséget alárendelt közegekre áthárítani. A román hadifoglyok vallomásai azonban egészen más fényt derítenek a dologra. Ma már kétségtelen, hogy a magyar és bolgár területeken véghezvitt kegyetlenkedések magasabb parancsnokságok rendelkezésére történtek és a román hadviselés számlájára irandók. Ma már sem a kegyetlenkedések megtörténtét, sem azok rendszerességét nem lehet letagadni. Román hadifoglyok naplójegyzeteiből nyilvánvaló, hogy a meghódított helyiségekben mindennapos dolog volt a rablás,

CSEMEGÉK, CUKORKÁK
LEGJOBB MINŐSÉGBEN

KLEIN JENŐNÉ

BODEGA
FŐUTCA : TELEFON
46. SZ. : 162. SZ.

kamarát, amelynek ízlésességét minden szakértő a legnagyobb elismeréssel illette.

S ami még mindennél is többet ért, elnöknőnk öméltsága a maga végtelenül finom, közvetlen és kedves modorának, szívből előzékeny és szeretetreméltóan jószágos kedélyének színét adta a kiállítás egész környezetének. Az ő nemes lelkének jellege volt azon a kedves, mindnyájunknak jóleső melegségen — a kiállítás lelki interieurján — is, amely felejthetlenné teszi majd a háborús Eperjesnek ezt a biedermeieresen bájos emlékét.

A legszebb gondolatok egyike: azok emlékének megörökítése, minden időkre való kegyeletes fenntartása, akik a mi vármegyénk területén, a mi édes hazánk védelmében haltak dicső halált — adott lelkesedést elnöknőnk öméltségének szívébe, s adott neki a munka elvégzésére olyan erőt és energiát, amilyen férfiúnál is ritkaság. Virágok, rózsák, örökzöld fog majd virulni a most elhagyott sírokon az ő keze nyomán. S hisszük, bízunk benne, hogy életbevágóbb s ugyanolyan nemes tevékenységi körökben is, amelyek földadata a romok eltakarítása, a háborúsülte nyomor eloszlása lesz. Mert vezető kezére, jószágos szívére, nagy egyesítő- és szervezőképességére Sárosvármegye társadalmának még igen nagy szüksége lesz.

Dr. Dessewffy István.

SÁROS FÖLDJE 1914—1915.

A sárosi orosz betörés története, a megszállott községeket feltűntető térkép-melléklettel. ... Irta Dvorsák Győző.

Kapható a Kósch Árpád írószér- és a Stehr-féle könyvkereskedésben 1 K. 80, vidékre 1 90 f.-ért.

fosztogatás, és legtöbbször parancsra történt. Egyik naplóban ezt olvassuk:

— A 33 gyalogezred parancsnoksága a Bulgáriába való átkelésnél megparancsolta, hogy a bolgár lakosságot fogjuk el, gyilkoljuk le és kínozzuk meg (szórol-szóra: «fogjuk el, vágjuk darabokra és süs-sük meg»), a katonáknak pedig több se kellett.

Egy másik hadifogoly naplójában szórol-szóra ez van megírva:

— Semi-Cluj városában augusztus 26-ikán hadizsákmányként kaptunk: pálinkát, irónt, törülögumit, olvasztott vajot, törülközőket, kapcákat, stb. Mindezt Semi Cluj városától. Augusztus 28-ikán riadót fújtak, gyalog mentünk Toplica városáig, ahol mindent kiraboltunk.

Egy másik azt írja: «Az első hadsereg 5371. számú parancsa szerint intézkednünk kell, hogy a tanító mesterek bevonásával a lakosságtól ingeket, alsónadrágokat, zsebkendőket, törülközőket, harisnyákat, kapcákat, vásznakot stb. rekviráljunk, amelyek a prefekturára küldendők.»

Sokszor szerepel a rendszeres uszítással támasztott nemzeti gyűlés is. A román lakosságnak két teljes éven át azt prédikálták a lelkiismeretlen

A hadiemlék- és műkiállítás házi-hangversenyei.

A hadiemlék- és műkiállítás kapuzárásával lezárjuk házi-hangversenyeink ismertetéseit is. Jelen beszámolóink csupán a június 2-iki záróhangversenyünkről szól már, amelynek lefolyása méltó befejezése volt annak a sok kellemes műélvezetnek, amelyet a kiállítás egyhónapos tartama alatt a délutáni «öt órák» nyújtottak. A koncertek eszméjének népszerű volta meglátszott ez alkalommal is, mert ez a záróhangversenyünk egyike volt a leglátogatottabb koncertjeinknek. A nagy érdeklődésnek meg is felelt a változatos és értékben gazdag műsor.

Programmunk első száma négy kézre előadott zongorajáték volt. Özv. Schwarzenberg Mórné Gyöngyösy Vilma úrnő és Hemerka Gyula úr A Dvořák «Legende» op. 59 és Ph. Scherwenka «Waltzer» c. zeneműveit játszották precizen és színesen kidolgozott összjátékkal. A hallgatóság annál nagyobb elismeréssel, a rendezőség annál bensőbb hállával fogadta e szép műsorpontokat, mivel az előadók szívesen vállalt szerepe egy váratlanul elmaradt zongorasámot kedves előzékenységgel pótolta.

A tapsvihar lecsillapulta után Bánó Aladárné úriasszony lépett az emelvényre, hogy a saját zongorakiséréte mellett ragyogtassa a nyilvánosság előtt, sajnos, oly ritkán hallható énektudását. Pedig a törölmetszett szép magyar dalok alig találunk nálánál avatottabb interpretátorra. Az elragadóan bájos, tiszta csengésű organum a magyar dallamok páratlanul gazdag érzelmi világát annyi közvetlenséggel s oly lélekreható erővel tárta a hallgatóság elé, amilyenre csak egy gyöngéden érző és mélyen átérteni tudó lélek képes. A meghatott közönség tomboló tetszésnyilvánítással adott kifejezést nagy elragadtatásának, aminek viszonzásul a nagytehetségű úrnő kétszer is visszatért gazdag repertoire-jához.

Házi-hangversenyünk ünnepi jellegét ezután Balpatak Eszter úrileány szavalata fokozta. Egy monologot és egy költeményt szavalt el annyi vonzó kedvességgel s oly korrekt értelmi hangsúlyozással, hogy a választott darabok helyenkint nehéz fordulatait első hallásra is mindenki jól megérthette. Kapott is érte méltó tapsokat.

Műsorunk búcsúzópontja pedig Szemere Márton úr gordonkajátéka volt, aki ez alkalommal már harmadszor mutatta meg, mennyire örömmel állott rendelkezésére kiállításunk műértő közönségének. S ez azért van, mert tudta, hogy ez a nagy öröm kölcsönös. A közönség, ha megtudja, hogy Szemere úr «magyarokat játszik», akkor ellenállhatatlan vágygal telik el, hogy élvezze azokat az ő ihletett muzsikájától. Ez a szép játék zárta be házi-hangversenyeinknek egyhónapos sorozatát, méltó befejezésül annak a sok emelkedett hangulatnak, melyet kiállításunk és koncertjeink keltettek.

S amidőn ezzel házi-hangversenyeink ismertetését is lezárjuk, egy kellemes kötelességnek teljesítése marad csupán még hátra. Az, hogy amíg hivatalos elismerő- és köszönőszavunk kihez-kihez eljut, e helyen is hállával emlékezzünk meg azokról, akik műkiállításunk értékének és sikereinek emelésére házi-hangversenyeinkhez oly nem várt készséggel ajánlották fel művészi képességeiket.

A rendezőség a házi hangversenyeink műsorainak összeállításánál jóleső örömmel tapasztalhatta, hogy az előadók szíves vállalkozásait nem áldozatnak tekintették, miként az más esetekben rendszerint történni szokott, hanem oly szerepnek, amelynek betöltése megtisztelő gyönyör. Ez magyarázza azt a valóban nagyon meglepő jelenséget, hogy kiállításunknak előbb csupán két hétre tervezett s azután egy hónapra kiterjesztett egész tartama alatt házi-hangversenyeink nemcsak hogy nem lanyhultak el, hanem mindenkor eleven lüktető erővel, számban és tartalomban egyre gyarapodva jelentek meg.

ujságok és ugyanolyan lelkiismeretlen politikuskok, hogy a központi hatalmak okozták a háborút. Az ántánt zsoldjában fehér izzásig hevítették a központi hatalmak mesterséges gyűlöletét, egyoldalú irredentisztikus jelszavakkal, hogy így ürügyük legyen a háborús beavatkozásra. Ennek az uszításnak is megvolt a maga hatása a háborúban. Egy román őrmester okt. 27-iki kelettel ezt írja naplójában:

— Egy magyar sebesült, aki a lábán súlyosan megsérült, borzasztó fájdalmakról panaszkodik románul Akárhogy gyűlöljék is az ember ellenségét, ha ilyen állapotban látja, mégis megmozdul szívében a román faj érzékenysége, részvét lép a bosszúvágy helyébe. Amint így állok és részvéttel nézem a magyar katonát, odatolakszik egy katona, azt hiszem, a janicsárok közül, ránéz a magyarra és azt mondja:

— Mit törődés veled? Ők vitték a bajba minket.

Előveszi a puskáját, ráfogja a szerencsétlen magyarra, céloz és a magyar katona hasztalan könyörög, golyója átsüví a mellén. Vérpatak, egy utolsó vonaglás, fojtott hörgés, és a szerencsétlen ellenség kileheli lelkét.

Az igazság azonban nem maradhatott sokáig rejtve a legegyszerűbb román katona előtt sem. Bratianu és a király viselkedése sokkal ellentmondóbb lett, hogysem az iskolázatlan emberek is ne estek volna gondolkodóba. Mikor az első, pillanatnyi sikerek után megkezdődött a központi hatalmak offenzívája és rázúdult a megtévesztett országra, míg az ántánthatalmak tétlenül szemlélték Románia vezeklését, derengeni kezdett a román agyakban, hogy Romániát épp úgy eladták és elárulták, mint azelőtt Szerbiát, amelynek sorsára jutott. A román hadifoglyok naplójából ismételtelen kiderül, hogy a legénység is ráeszmélt erre. Egyikben ezt olvassuk:

— Tábarnokaink, maga Ferdinánd király is, eladták országunkat. Hát ilyen is a román. Aranyat akar, meggazdagodni, és az ország...

Egy másik naplóban:
— Egész éjszaka a lövészárkokban álltam és a gondolataim vége az, hogy az országot eladták...

Román hadifoglyok vallomása szerint a tiszték viselkedése is sok megbotránkozást keltett. Naplójukban sokszor vetik szemükre a tisztjeiknek,

Nagy köszönetet mondok a kassaiaknak, hogy a céljaira szívesen zenekar vezetői lelkes ambícióval társulva törekedtek közönségének precizen előadóveskedjenek.

Közönségünk rokonszenves érejként, annyira esetben szükségem get csupán a kegyeletes ragaszkodás, hogy hangversenyt más helyen tartassanak.

Hálával kell nagyon tisztelt szíves érdeklődés ambícióját s em céljait is szolgálja.

Amde a házi rendezőség elnököméltsőségét illetően, vonzó egyéniségének tapintatosságával ügyét is oly farsangos intézte, hogy a sorban öneki lelke, melyben minden finom művészi denekfölköt a román költőn egységét magyarázza a nemzet erkölcsi és anyagi tulajdonok, mely a legteljesebb sikerült, megmunkázásukat is, mint a magánélet céljait felkarolták, mellyel a rendszert gazdos ügynek így lehetett kiállítás igen népszerű naponként talál

hogy szívesen b... az ütközeteknél képp híján vanna ezt írja:

— A románok maradtak a lövészhátrálni akarót le... dászoknál meg... Margaritescu száz... elrendelte, hogy Saratból vessük... kezéből kikapta... azt parancsolta: E... a csapatot.

Egy másik h...
— November... egész századom... tiszteteket, akik... ináltak és az egész...
Máskor pedig...
November 2... eladott bennünk

ÓVÁS!

Rájöttem, hogy az általam gyártott „MODIANO-CLUBSPECIALITE”-szivarkahüvelynek utánzatai vannak forgalomban, amelyek ellen egyedül védelem a védjegy és aláírásom pontos megfigyelése.

Vége

A Fischer-f...
a FISCHER...
központi e...

Nagy köszönettel tartozik ezért a rendezőség a kassai nemes katonai főhatóságának, hogy a katonazenekart a kiállítás céljaira szívesen átengedte. Köszönettel a zenekar vezetőinek és tagjainak is, akik lelkes ambícióval, munkakedvvel és kitartással törekedtek arra, hogy a kiállítás közönségének mindenkor tartalmas és precizen előadott zeneprogrammal kedveskedjenek.

Közönségünk örömmel is látogatta rokonszenves és nivós kiállítási koncertjeinket, annyira, hogy dísztermünk több esetben szűknek bizonyult s a rendezőséget csupán a kiállításához való szinte kegyeletes ragaszkodás tartotta vissza attól, hogy hangversenyeink egyikét-másikat ne más helyen tartsa meg.

Hálával kell megemlékeznünk erről a nagyon tisztelt hallgatóságunkról is, mert szíves érdeklődésével fokozta a szereplők ambícióját s emellett a kiállítás jótékony céljait is szolgálta.

Ámde a hálás elismerés leginkább a rendezőség elnöknőjét, Bujanovics Gyuláné öméltóságát illeti meg, aki lelkes agilitásával, vonzó egyéniségével, irányítórendkívüli tapintatosságával a házi-hangversenyek ügyét is oly fáradhatatlanul és szakszerűen intézte, hogy azok szép sikereit legelső sorban öneki köszönhetjük. Az ő nagy lelke, melyben a nyájas jószág, választékosan finom műérzék, okos tapintat s mindenekfölött a nagy szerénység oly fennköltén egységes összhangba olvadnak, magyarázza a műkiállítás meglepően nagy erkölcsi és anyagi sikereit. Ezek a kiváló tulajdonok, melyekkel társadalmunk szívét a legteljesebb mértékben meghódítania sikerült, megmagyarázzák azt a szíves előzékenységet is, amellyel úgy a hatóságok, mint a magánszemélyek a kiállítás jótékony céljait felkarolták s azt a szolgálatkészséget, mellyel a rendező-bizottság gárdája a magasztos ügynek rendelkezésére állott.

Így lehettek a házi hangversenyek is a kiállítás igen népszerű attrakciójává, melyek naponkint találkozóra hívták össze társa-

dalmunk művelt és műértő közönségét. Így lettek koncertjeink vonzó, élvezetesekek, művészi értékűek, a szépséges kiállítással minden tekintetben harmonikusak.

Hisszük, hogy a hadiemlék- és műkiállítás felejthetetlen emlékében maradandó lesz a házi-hangversenyek emléke is.

Dr. Wick Béla.

A lakáskérdés.

Itt van és kellemetlenül zörgető vendég lesz mindaddig, amíg meg nem oldjuk.

A porosz-francia háborúból 1871-ben visszatért győzelmes harcosok Berlinben barrikád-harcokat vívtak a lakásért. Ez mementóul szolgálhat nekünk, akik harcos fiainkat oly epedve várjuk haza, de még semmit sem tettünk arra, hogy majdan dagadó kebleken s bizonyára ékes frázisokon kívül meleg hajlékkal is fogadhasuk őket.

Barrikád-harcoktól ugyan nálunk nem kell tartani, de csak azért, mert mi a nélkülözésekre, a hatósági közönyre ösidőktől fogva úgyszólván trainirozva vagyunk.

De ha azt akarjuk, hogy ez a rettenetes háború határmegyéje legyen az eddigiatavisztikus közönynek és a jövő s. o. c. i. a. l. s. megértésének, úgy e kérdésben a legnagyobb bajok megelőzése érdekében tenni kell.

Akit végzeté az utóbbi időkben valamely oknál fogva arra készítetett, hogy lakást kelljen változtatnia, annak megdöbbenéssel kellett tapasztalnia, hogy lakás városunkban ezidőszert egyáltalán nincsen. A modern kor igényeinek megfelelő lakásokban nálunk eddig se lehetett dűskalkodni, de kevés ügyeskedéssel, az igények némi lefokozásával mégis lehetett mindenkoron többé-kevésbé megfelelő lakást bárkinek kapnia. De jól tessék megérteni! Ma egyáltalán, a szó majdnem szó szerinti értelmében sem lehet lakáshoz jutnia.

A viszonyok ilyen gyökeres megváltozásának okait igen könnyen meg lehet fejteni. A háborút megelőző néhány éven át városunk lakáspolitikája a szó valódi értelmében egészséges irányzatot vett. Sok nyirkos, levegőtlen százados

ház az obligátót csakány firtó hatalma alá került, helyettük modern, egészséges házak épültek. A város az új idők szellemének hatása alatt és néhány vállalkozó hasznos tevékenységéből kifolyólag egészen új építési övezetekkel bővült. Ilyenek voltak a Tábor, a Kassai-út környéke és a Tarczpart lapálya. Lakás és pedig egészséges lakás mind több és több támadt. Ezen körülmény és a vízvezeték létesítése nem kevésbé járult hozzá városunk egészségességételéhez, aminek következménye volt, hogy ha még voltak is kívánivalók, az utóbbi időkben Eperjesnek közegészségi tekintetben más hasonló városok mellett nem kellett szégyenkeznie.

A háború beköszöntével azonban az építőtevékenység tudvalevőleg teljesen megszűnt és immár teljes három éve szünetel. Ezzel szemben az élet, ha kezdetben meg is dermedt, tovább folyik s ma az a helyzet, hogy nem kevesebb, de több lakásra lenne szükség. Ugyanis a háború első szelének hatása alatt egyes háztartások feloszlottak. A férj és gyámoltó nélkül maradt asszony összeszedte holmiját, gyermekeit és szüleihez, rokonához költözött. De mikor a háború úgyszólván véget érni nem akar, az otthonok újrendezése lassan bizony megindult és folyik tovább. Emellett számtalan az olyan lakás is, ahol a család szertezüllött, a család fő Szibéria kietlen tájain várja a boldog béke beköszöntét, az asszony az ország más vidékén búsul, de a szent hajlék érintetlen, a lakás zárva. Hál' Istennek, aránylag kevés az a lakás, mely gazdáját az örök sír öléből hiába várva haza, gazdát cserélt.

Szemünk láttára indult meg a falusi népnek városbaözönlése, mint a háborús epocha folyamánya s ez a tünet is nem kevés lakást foglalt el a város öslakóinak rovására.

Legalább annyi lakás esett áldozatul az ittrekedt menekült családoknak.

De még ezzel sincs kimerítve a lakásokat igénybevevő idegenek sora. Tudunk olyanokról, kik más vidékekről, sőt külföldről költöztek hozzánk azért, mert okkal, vagy ok nélkül itten az élelmezési viszonyokat kedvezőbbeknek tudják.

Számos idegen család hozzátartozójának itteni katonáskodása révén foglal el lakásokat.

hogy szívesen bújkálnak a hátsó vonalakban, az ütközeteknél kerülnek a veszélyt és mindenképp híján vannak a bátorságnak. Egyik naplót ezt írja:

— A román tisztek egy kilométernyire hátramaradtak a lövészvonal mögött és közben minden hátrálni akarót lelövélssel fenyegettek, ami a vadászoknál meg is történt. Tizenkét óra tájban Margaritescu százados, a 4 század parancsnoka elrendelte, hogy nyomuljunk elő és Pocana-Saratból vessük ki az ellenséget. Egy katona kezéből kikapta a puskát és folyton kiabálva azt parancsolta: Előre!, közben hátulról lövöldözte a csapatot.

Egy másik hadifogoly így ír:

— November 17-ikén Racovita helységben egész századommal fogságba estem, kivéve a tiszteket, akik az ellenség első lövéseire elináltak és az egész századot a jószerecsére bízta.

Másutt pedig:

November 20-ikán egy gyalogsági ezredes eladott bennünket három zászlóalj magyarnak,

mint Judás a Krisztust. A magyarok másfél hadosztályunkat elvették és Corábiába vitték bennünket.

Mennél érezhetőbbé vált a központi hatalmak offenzívája, annál érezhetőbb hatása volt a csapatok fegyelmére is. A szökés egyre gyakoribb lett, általános fejtelenség kezdődött. A parancsnokok egyéb híján erőszakkal és géppuskákkal próbálták kötelességteljesítésre kényszeríteni a legénységet. Álljanak itt erre nézve az alábbi idézetek:

— A falvakban járőrök cirkáltak, hogy összeszedjék a céltalanul tévelygő embereket, különösen a 44. ezredbelieket, akik elhagyták az arcvonalat. Engedélyt kértem az ezredes úrtól, hogy a faluba mehessek. Egy fánál hirtelen gépfegyvert hallottam kattogni, golyók röpködtek a fejem körül. Nem tudtam hirtelen, mire véljem. Azt hittem, az ellenség géppuskával belopózott a faluba és elvágja a mieink visszavonulását. El akarok bújni a fa mögé, erre új patron-szalagot tüzelnek el ellenem. Ijedtemben vissza-

szaladtam. Otthon hallottam aztán, az ezredes úr rendelte oda a géppuskát, hogy az arcvonalról szökődösökre tüzeljenek. Hogy is történt a 44. gyalogezreddel? Messziről meg sem ismertek a géppuska emberei, egyszerűen szökevénynek tartottak.

— Az ezredes úr elképedve látja, hogy a harc vonal lövészei felbomolva visszahúzódnak. Megparancsolja, hogy minden katonát föltartóztassak, akivel találkozom. De hiába fenyegetem őket lelövélssel, ijedjükben elrohannak mellettem... Föl akarom tartóztatni őket, de keresztültörnek rajtam. Az ezredes úr e szomorú helyzet láttára elrendeli, hogy egy százados velem és 30 emberrel próbálja visszatartani őket. De a százados sem boldogul. A pánik elkapta őket és nem tudnak többé észbe kapni.

— Október 1-jén este 10 óra 10 perckor elindultam az őrséget inspicálni, megállapítottam, hogy Nicolai Stefan hiányzik a helyéről. Kerestem és amikor pofonokkal fenyegettem, három lépést hátrált és rámsütötte a puskáját...

Vége a kávéhiánynak!!

A Fischer-féle Folyékony pótkávé kapható nagyban a FISCHER-féle FOLYÉKONY PÓTKÁVÉ R.-T. központi eladási irodájában: Budapest, I., Átlós-út 22-24-26-28.

Keverjen egy pohár tejbe egy kávéskanálnyi Fischer-féle pótkávé

és édesítse meg egy kocka cukorral. Kitűnő ízű, tápláló reggelihez jut és a cukorral is takarékoskodott. ::

Telefon: 10-22.

Kicsinyben minden jobb fűszerkereskedésben. ::

A háborús konjunktúra sokakat nem remélt vagyonhoz segített. Ezek mohón igyekeznek élvezni a vagyon előnyeit, kisebb lakás helyett nagyobb biztonságos maguknak, több lakásból e célra egyet alakítanak s ha másként nem érik el céljukat, a házat veszik meg tulajdonul s így húzzák ki a gyékényt mások lába alól.

Érthető ezekből, hogy ma Eperjesen, ahol a háború előtti időkben sem volt sok a felesleges lakás, minden lakás el van foglalva s az újonnan érkező polgár Malthus «okkupált terület asztalához» érkezik csak. És ha ma ilyenek a viszonyok, szomorú rá gondolni, hogy mi lesz háború után!

Egyszer csak elérkezik a várva-várt idő, beköszönt a béke boldog korszaka. Akkor a fel-dült otthonok új életre akarnak majd kelni s a beraktározott és összezsúfolt bútorok új tanya után kíváncznak. Nem csalódhatunk abban sem, hogy a családalapítás vágyában évek óta gátolt fiatal egyedek lavinaszerűen tolakszanak az anyakönyvvezető elé, de nem lesz lakás, mely a boldog párokat akár átmenetileg is befogadja.

Ez a lelki hangulat, párosulva más ide nem tartozó szociális bajok hatásával, támasztotta 1871-ben Berlinben a barrikád harcokat s ez fogja minden bizonytalannalunk is, ha nem is az utcai torlaszokat megépíteni, de legalább is azok hangulatát megteremteni.

Azért mondjuk már ma: caveant consules!...

Tenni kell valamit, amint máris e célból megmozdult a főváros és az ország városainak jórésze. Nálunk megmozdult, — Németországban pedig már számtalan új házat fedél alá hozott.

A tennivaló kétféle: momentán és jövőre való.

Első szempontból a városi hatóságnak legalább is számon kell tartania az esetleg üres és megüresedő lakásokat, szabályozni kell az új lakbérleteket és revideálni a meglévő bérleményeket.

Nagyon szép eszme az emberi szolidaritás, nemkülönben a vendégszeretet, de e városban elsősorban nekünk, őslakóknak vannak jogaink, akik nemcsak az «ubi bene, ibi patria» elvénél fogva szeretjük városunkat, de akik a gyermek szeretetével csüngtünk mindig rajta, akik reszkető félelemmel néztük, amikor ellenség hor-dája fenyegette.

Már pedig nem egy abusus zsákmánya a felvetett kérdésben éppen az idegenek részéről.

Ismerek olyan idegen lakót itten, a ki egy többszobás lakásból csak két szobát lakik bútorozva, de aki a lakást arra égetően rászoruló lakónak mégse engedí át, csak azért, mert erre az ököljog neki módot ad s a hatóság nincsen sehoh. Pedig kétszobás bútorozott lakás kapható fölösen. Egy katonarvos egy másik négyszobás lakást pláne üresen tart lekötve csak azért, hogy ha sikerül a harctérről «meglőgnia», megkezdett magánpraxisát hogy ott folytathassa.

Az altruizmus sohase volt erős oldalunk, de a mai rendkívüli időkben intézményesen kell azt megteremteni. Még az egyén magánjogába való avatkozástól sem kell a köz érdekében visszariadni, amint nem tette azt az a bölcs kormányrendelet sem, mely a lakások bizonyos körülmények közt való felmondását a háború tartamára beszüntette.

Mindezek tagadhatatlanul kényes és nehéz kérdések, de haladéktalan megoldásra várnak s a hatóságok strucpolitikája vésszes eredményeket szülhet.

A jövőre való gondoskodás nem kevésbé fontos, de idejében való okos, céltudatos és erélyes intézkedéssel gyökeresen megoldható. Megfelelő telekpolitika, a munkának és anyagbeszerzésnek idejében való kellő szervezése, az építési szabályrendelet célszerű módosítása, kormánysegítség mozgósítása volnának többek közt a megoldás alapelvei. De ha nem tesszük meg mindent a fenyegető nagy bajok elhárítására,

méltán hívjuk ki a hadból visszatérők méltó szemrehányását, hogy amíg ők mindnyájunk honát mindenük fölládozásával megvédték, mi veszni engedjük az ő legszűkebb otthonukat.

Ne engedjük hát véreinket újból a tuberkulózis áldozataivá, amikor kénytelenek a Fő utca sötét, nyirkos udvari oduiból a patkányokat kistájgerolni, hogy fedél alatt meghúzhassák magukat.

E szerény cikknek nem lehet feladata, nem is arrogálja magának a legrátermettebbek képességét is próbára tevő kérdések sommás elintézését, de várjuk, hogy az illetékes körök azt napirendre hozzák, mint a jelen és a közel jövő egyik legfontosabb, életbevágó ügyét gyökeres megoldásig napirenden tartják.

Az ügy érdekében valónak tartanánk a kérdést minden oldalról megvilágítani hivatott értekezlet összehívását, hol mindenki a maga eszméjét mindenestre a köz érdekében előadhatná. Bízunk nagyszerű polgármesterünkben, ki a város legnehezebb viszonyai közt úgyanyira megállotta helyét, hogy voltak idők, amikor örülnünk kellett annak, hogy Eperjesen lakhatunk.

h-1.

Egy honvédtűzészeti évforduló.

Megyénk és városunk egyik főbűszkeségéről: honvédtűzészeti évfordulóról van szó. Ama tűzészetről, melyet szüntelen királyi dicsérettel leszegezett példás megbízhatósága folytán a monarchia minden részéről való tűzészeti sorában a legjobban fejlesztettek, mintegy természetes dokumentumaként a magyarság mindenekfelett álló fajstílyának; s amely a dúló világháborúban frontjaink mindegyikén: befelé örömteli elismerést, míg kifelé, az ellenségéknél, rettegést keltő hatással dörögött ércorkait és mindenütt, ahol ezzel legalább is megállást parancsolt az ellenek, előkelő pozíciót foglalnak el eperjesi honvédtűzészeteink s ezek közt a vitéz 3-asok mellett a 39-es tarackosok, kiknek soraiiban szintén a legtöbb a vérünkéből való vér.

A szerénység hóféhér leple alatt igazán csak a hírlapírás ösztöne segítségével tudtuk meglátni azt a hősök ildomosságához méltó, minden kiabáló, utcai nyilvánosságot kerülő évforduló-ünnepelést, melyet a 39-es honvédtarackos-ezred Tótsóváron székelő pótütegének tisztikara és legénysége csendben, mondhatni csakis lélekben, a pótüteg egyéves fennállása alkalmából megült. Hogy egyesek, vagy emberi csoportok mily módon ünnepelnek, az az ő dolguk s ebbeli jogukat senki sem vitatja, de viszont a mienket sem engedjük, amikor ennyi szépséges és ritka szerénység mellett kötelességünket teljesítve, méltatjuk az évfordulót. Tudniillik értesülésünk szerint a helyzet magaslatán álló tisztikar minden nyilvános ünnepelés, sőt még díszbeid megtartásának is a mellőzése mellett határozott, nem tartva ezt a mai súlyos közlelmezési állapotoknak különösen a köznépre súlyos voltánál fogva helyénvalónak. A nyilvánosságot azonban az évforduló érdeme annál is inkább érdekli, hogy megtudja, mit jelent egy háborús évforduló. Nem kevesebbet, mint a békében legalább egy évtizedes, mert az óriási ember-, állat-, felszerelési és tűzészeti anyagforgalomnak most talán tízszeres voltától eltekintve, a felelősség, a lázas s emellett pontos, minden emberi energiát igénybe vevő munka a békeidőnek százszorosa. Hiába a harctéren küzdő ezred hőseinek önfeláldozó, testet és ideget ölt működése, ha nincs mögötte egy óramű pontosságával dolgozó szerv, mely a szükséghez mérten percre képes az utánpótlást jól kiképzett, egészségben tartott, a hazaszeretet tüzeiben edzett lelki legénységet és kiváló tisztiket, valamint kifogástalan anyagot illetőleg ellátni. Ezt a mindennél fontosabb ténytet kidomborítani kötelességünk ezúttal az évfordulóra

kapcsolatban, amikor tudomással bírunk arról, hogy a pótüteg mindenkor hivatása magaslatán állt és magasabb helyekről csakis elismerés jutott a parancsnokló *Kalmár* Ödön őrnagynak osztályrészeül, ki vasenergiával, ideálisan hazafias szellemben, a szolgálat érdekeit sok ezer jövő menő alantasa érdekeivel emberien, lélekkel összeegyeztetni tudó módon teljesíti súlyos szolgálatát. Semmi okunk és kedvünk egyéni kultuszt üzni sem jelen, sem más esetben, de kötelességünk: elismerést juttatni az érdemnek! S ha ez csakis a parancsnoknak szól, szól egyben nívós, harcedzett tisztikarának is, mert kezükben bizalommal látjuk s jó helyen tudjuk fiainkat, úgy a pótütegnél, mint a harctéren. Uraim, szerénykedjenek Önök csak tovább! Igazuk van. A hősöknek nincs szükségük reklámra. De azt nem tilthatják meg nekünk és a nyilvánosságnak, hogy az egész lelkünkkel Önökkel ünnepeljünk, kik minden időkre a szívünkbe vannak zárva.

Hadiárvák. Rokkant katonák. Hősök emléke.

A sárosvármegyei hadiárvák alapja jávára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1917. június 5-ikéig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg	K. 40,918-48
Wischin Győző sárosbogyáni körjegyző gyűjtése	41-—
Fekete Béla lemeszi szolgabíró gyűjtése: Kövesdi János és társai sárosbogyáni lakosok adománya	20-—
Ugyanannak gyűjtése: Krala Borbála sárosbogyáni lakos adománya	20-—
Ugyanannak gyűjtése: Danykó Mihályné adománya	60-—
Ugyanannak gyűjtése: Tomkó János somosi lakos adománya	20-—
Ugyanannak gyűjtése: Csontofalzszi János sárosbogyáni lakos adom. Tomek Győző kisszeben-felsővidéki körjegyző, kávéfelosztás maradványa címén	18-—
Stefkó Nándor sebeskellemesi körjegyző gyűjtése	20-—
Ifj. Körtvélyessy Ádám gyűjtése Her-nádszokoly községben	35-60
Fekete Béla szolgabíró gyűjt.: Tomkó János és Merkóvszky Borbála sárosbogyáni lakosok adom. házasságkötésük alkalmából	100-—
(Ezzel gyűjtése 1915 kor. 30 fillerre emelkedett.)	
Ifj. Körtvélyessy Ádám gyűjtése Sároskislalu községből	22-60
Összesen: K. 41,325-68	

A fentebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt *adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres fáradozásukért* — a hadiárvák nevében — hálás köszönetet mondok.

Eperjes, 1917. június 5. DR. MÁRIÁSSY BÉLA s. k.
Sárosvárm. árvaszéknének elnöke.

Az eperjesi hadiárvák alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

A gyűjtés eredménye 1917. évi június 8-ikán 22,793-34

Midőn ez adományokért az árvák nevében a leghálásabb köszönetnek adok kifejezést, arra kérem városunk nemesszívű, áldozatra kész közönségét, méltóztassék újabb adományokkal lehetővé tenni, hogy azoknak árváiról, akik éretünk is meghaltak, méltóan gondoskodhassunk.

Adományokat úgy a városi pénztár, mint az EPERJESI LAPOK szerkesztősége készséggel elfogad és e helyen nyugtázza.

Eperjes, 1917. június 8. FARAGÓ JÓZSEF,
kir. tan., polgárm.

Az eperjesi rokkant katonák alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

A gyűjtés eredménye június 8-ikán 2880-10

Midőn az adományokért a rokkant hősök nevében a leghálásabb köszönetnek adok kife-

jezést, arra kérem v. közö, áldozatra kész újabb adományok azokról a rokkant szervenvedtek, méltóké

Eperjes, 1917. június

Az eperjesi h héten a következő

a) a vár

Fried Sándor
Meller József
Rosenfeld József
Weisz Ernő
Wirtschafter Ignác
Neugröschell D.
Preis és Treitel
Weingarten Ignác
Friedmann Izidor
Orosz András
Laczkó András
Tomely János
Kapusánszky János
Göndör János
Horváth György
Gazdag Mihály
Tomely András
Sztrahala Gusztáv
Lengyel András
Lengyel Mihály
Lengyel András

Régebbi gyűjtés

A gyűjtés eredménye 1917. június 8-ikán Eperjes, 1917. június

Az Eperjesi

által létesített hadi következő adományok Névtelen adomány Eddigi

Eperjes, 1917. június

SZÉCHENYI

Új alapító-társai sárosi Múmalom i Széchenyi-kör alap Nagylelkű alapítvá kör elnökségének

A kiállítás

Bujanovics Gy. kezű sorok közül Amidőn kiállításunk s anyagilag felül Ezen váratlan értelemben, ennyire ratlan rendező-b közönségé, ameddig dozatot meghozhat kincseit oltárunk Érdeme a közreműködése technikai részének ságos és lelkiismeretű Érdeme mindegyeknek és urak lattal nemcsak szereztek látoga

jezést, arra kérem városunk nemesen gondolkozó, áldozatra kész közönségét, méltóztassék újabb adományokkal lehetővé tenni, hogy azokról a rokkant hősookról, akik érettségük is szenvedtek, méltóképen gondoskodhassunk.

Eperjes, 1917. június 8.

FARAGÓ JÓZSEF,
kir. tan., polgárm.

Az eperjesi hősök emlékére az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

a) a városi pénztár útján:

Fried Sándor	190	Móser Rudolf	30
Meller József	20	Jurus Kálmán	30
Rosenfeld József	220	Ungvári Mihályné	10
Weisz Ernő	80	Gulyás Józsefné	20
Wirtschaftner Ignác	240	Neugröschell D.	80
Neugröschell D.	280	Lefkovits Gyula	40
Preis és Treitel	125	Rosenfeld József	40
Weingarten Ignác	320	Weisz Ernő	30
Friedmann Izidor	200	Orosz Mihály	10
Orosz András	40	Nagy János	20
Laczkó András	10	Lengyel György	10
Tomely János	20	Orosz János	90
Kapusánszky János	20	Borták János	10
Göndör János	70	Nagy János	30
Horváth György	20	Klapkó István	30
Gazdag Mihály	40	Lengyel György	20
Tomely András	20	Nagy Mihály	20
Sztrahala Gusztáv	10	Lengyel Imre	20
Lengyel András	40	Orosz András	20
Lengyel Mihály	30	Molnár János	10
Lengyel András	40	Orosz Mihály	10

Összesen: 2615

Régebbi gyűjtésünk .. .. 48,859 kor. 14 fill.

A gyűjtés eredménye

1917. június 8-ikán .. 51,474 kor. 14 fill.

Eperjes, 1917. június 8.

FARAGÓ JÓZSEF,
kir. tan., polgárm.

Az Eperjesi Kereskedők Társulata által létesített *hadialapra* az elmúlt héten a következő adomány érkezett:

Névtelen adományozó 13-76

Eddigi gyűjtésünk 1162-24

Összesen 1176-

Eperjes, 1917. június 7.

HOLÉNIA BÉLA,
elnök.

SZÉCHENYI-KÖR.

Új alapító-tagok. *Déri* Gyula és a *Nagy-sárosi Múmalom* igazgatósága 200 koronával a Széchenyi-kör alapító-tagjainak a sorába léptek. Nagylelkű alapítványukért fogadják a Széchenyi-kör elnökségének leghálásabb köszönetét.

A kiállítás bezárása.

Bujanovics Gyuláné öméltósága a következő sorok közlésére kért fel bennünket:

Amidőn kiállításunkat Isten segítségével lezártuk, nem tudok ellentánni annak a vágnak, hogy a lelkemben élő érzelmeket ki ne fejezzem.

Kiállításunk sikere úgy erkölcsileg, mint anyagilag felülmutta minden reményemet.

Ezen váratlanul nagy eredmény kiváló, értelemben, energiában és kitartásban páratlan rendező-bizottságunk érdeme és azon közönségé, amely kérésünkre minden áldozatot meghozott és nem vonakodott műkincseit oltárunkra hordani.

Érdeme a katonai hatóságoknak, melyek közreműködése tette lehetővé kiállításunk technikai részének lebonyolítását, ami fáradtságos és lelkiismeretes munkát jelent.

Érdeme mindazon szeretetreméltó hölgyeknek és uraknak, akik zenével és szavallattal nemcsak hogy sok kellemes órát szereztek látogatóinknak, hanem megadták

kiállításunknak azt az intime melegséget, azt az emelkedettséget, melyet minden szép és nemes vált ki a tömeglelékből.

Ismét és ismét csak köszönetet mondhatok mindannyiuknak és azon kéréssel zárom le közös működésünket, tartsák meg szíves emlékezetükben ezen rövid epizódot, ezen kis fény sugarat a komoly idők borús egeről, azon jóleső öntudattal, hogy kedves Eperjesünk és egész megyénk megint egyszer nemesen és szép formában teljesített nagy kötelességet.

Hálás köszönettel

Eperjes, 1917. június 8. *Bujanovics Gyuláné.*

HIREK.

Pán halála.

Egy meg nem írt regény utolsó fejezete.

Az út poros volt és kigyózó tehetetlenséggel meredt bele a messzi láthatárba. A ló fáradtan ügetett és az utasok félig lezárt szempillák alatt hajtották maguk előtt a pusztaság futóhomokját.

A szekér utasai üldözöttek voltak, kiket a legnagyobb tirannus kergetett folyvást előre: a nagy Pán. És üzte őket éveken keresztül.

A tájék pedig egyre fakult és a szemük elé rajzolódó kép egyre színtelenebb lett. Az utasok egy szót sem szóltak már, mert úgyis tudták, hogy hiábavaló, mert hátuk mögött nagy fekete lovacsapattal nyomukban futott a kőszívű nagy úr... Előttük bágyadtan hanyatlott a nap alá...

De Fiducia, a szép gyermekarcú lány, kit az évek nem tudtak elborulttá tenni, nem engedte, hogy erőt vegyen rajta a fáradtság és a csüggedés; az utasokhoz fordult és így szólt:

— Ha eddig birtuk, ezután is lesz csak valahogy. Igaz, hogy utunk emésztő porban visz, amelyben nem nyílik zöld fű, friss virág, de azért még itten is teremhetnek csodák... Szürkül az ég, lassan mindent a sötétség emészt fel; de lelkemben egy titkos hang beszél és azt mondja, hogy jön a Messiás. Kezdetét veszi az új élet, mely a holtnak romjain és tanúságain fakad.

Az utasok nem szóltak egy szót sem. Megszokták már a hallgatást; beleélték magukat a megadásba és nyugodtan várták, mi lesz tovább.

Azonban Ardor, ki a leghevesebb volt közöttük, így kiáltott fel:

— Megállunk, tovább nem megyünk!

Távrolról kutyaugatás hallatszott... Este volt... Valahol falu vagy város... és megegyeztek mindnyájan, hogy ott lesz az utolsó stáció.

Kis mezővárosba értek Felkutattak egy besett fedelű vityillót — vendégfogadó lehetett valaha — és megszálltak az éjszakán. Elrendeződtek, lefeküdtek és az út fáradalmaitól agyongyötörtten elaludtak.

De éjfél tájban nyüzsgés mozgás támadt a faluban. Emberek siettek föl s alá. Kifeszültek a záruk, megnyíltak az ajtók; feltáruktak az ablakok, kigyulladtak a mécsesek. Csak a szájak maradtak hangtalan, mert a torokból kivesszett az érc; csak a szemek maradtak szárazon, mert rég kiapadt belőlük a könny... és a harangokat sem húzhatták meg... csak úgy susogva jött az egyik a másikhoz; a szomszéd a szomszédhoz és nagy mámoros lélekkel ezeket akarta mondani, de nem tudta:

— Tudod mi újság? A telegráfoszlopok zúgtak és hírül hozták, hogy megeredt az orra vére a nagy úrnak... saját vérében halt meg a nagy Pán...

A nagy Pán meghalt és keleten feltűnt az első fehér csík. Bágyadt, halovány mosolya a hajnalnak.

Marencsin Zoltán.

Új királyi tanácsos. A király *Kvitkovsky* Ignácot, az eperjesi pénzügyigazgatóság igazgató-helyettesét, p. ü. tanácsost, a közszolgálat terén szerzett kiváló érdemei elismerésül királyi tanácsossá nevezte ki. A kitüntetés megszerzése kellemes összhangra talált, s mindenki az önzetlen munka méltó elismerését látja benne.

Kitüntetések. *Kardarsch* Ferenc 67. gy.-e.-beli alezredes és *Piffel* Győző őrnagy legfelső dicsérő elismerésben részesültek a kardok adományozása mellett; továbbá *Appel* Samu 67. gy.-e.-beli főhadnagy és *Újvári* Jenő hadnagy a katonai érdemkereszt 3. osztályát a hadiékítménnyel és kardokkal, *Schimkó* Hugó, a 67. gy.-e. főhadnagya pedig a vaskoronarend 3. osztályát a hadiékítménnyel és kardokkal kapták.

Új számtanácsos. A pénzügyminiszter *Nitsche* Frigyes, a p. ü. igazg. mellé rendelt számvevőség főnökhelyettesét számtanácsossá nevezte ki.

Kitüntetés. A király *Ferderber* Viktort, a 15. tábori tarack-ezred főhadnagyát a harctéren a hadikölcsönjegyzés körül kifejtett tevékenységéért a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki.

Új felügyelő. *Brauner* Gyula, Sárosvárm. törvh. állatorvosa, állategészségügyi felügyelői címet kapott.

A tizenötösök Miskolczon. Alig néhány hete, hogy fájó szívvel vettünk búcsút 15. tábori tarackezredünkől s máris kellemes érzéssel, de nem kis meglepetéssel olvassuk A REGGEL című miskolczi lapban, hogy a 15. ösök Miskolcz társadalmának is mihamar szívébe lopták magukat. Legutóbb június 3-ikán, vasárnap hadijótékony-sági alap gyarapítására rendezett virágkorzó és népnünnepély rendezésében olyan tevékeny részt vettek, hogy a sajtó a legnagyobb elismeréssel hajtja meg elismerése zászlaját előttük. Főleg parancnokuk, *Grámer* Nándor őrnagynak és *Spányi* Artur hadnagynak jut sok elismerő szó.

Az eperjesi Kollégium igazgató-választmánya évi közgyűlését június 6-ikán tartotta meg. *Bánó* Árpád kollégiumi felügyelő megnyitóbeszédjében reámutatott a Kollégium nehéz helyzetére, amelyet a háború hosszú ideig tartó lefolyása idézett elő. Reméli azonban, hogy e százados intézmény, amely nehezebb időköt is látott, ma is megállja helyét. Majd kegyeletes szép szavakban emlékezett meg arról a súlyos veszteségről, amely *Korbély* Gézának, a kollégiumi igazgató választmány egyházi elnökének elhúnyta folytán a Kollégiumot érte. Ezután a számvizsgáló-bizottság bemutatta évi jelentését a kollégiumi pénztár állapotáról. Ezek alapján az igazgató-választmány *Gömöry* János koll. h. pénztárosnak a felmentést megadta, s felkérte, hogy a hadifogságban levő dr. *Flórián* Károlyt koll. pénztárosi tisztében továbbra is helyettesítse. Meleg köszönetét fejezi ki *Vogel* Béla ig.-vál. tag iránt, aki szaktudásával és önzetlen buzgóságával a Kollégiumnak pénzügyi téren hasznos szolgálatokat tett. A Kollégium tisztviselőinek mandátuma lejárván, az igazgató-választmány a régi tisztviselőket újabb három évre ismételtlen megválasztotta; a hadbavonult *Teltsch* Kornél tápiatéti gondnok helyettesítésére *Molitor* Gusztáv tanítóképzőintézeti tanárt kérte fel; a kollégiumi igazgatói állást *Draskóczy* Lajos theol. akadémiai tanárral töltötte be (ez állást minden évben a Kollégium négy tanintézetéből felváltva más tanárral töltik be); a lelépő kollégiumi igazgatót, dr. *Maléter* István jogakadémiai tanárt meleg elismeréssel bocsátja el. Ezután dr. *Maléter* István igazgató részletes jelentést, illetve javaslatot terjeszt be a Kollégium 250-éves s a reformáció 400 éves megünneplése tárgyában. A szépen megokolt javaslatot az igazgató választmány magáévá tette. A dékánok, igazgatók és a többi kollégiumi tisztviselők részletes jelentéseinek meghallgatása után a közgyűlés véget ért.

Eljegyzés. *Bányász* Zsófiát, Bányász András nagysárosi erdész leányát eljegyezte *Szervátká* Rezső kurimai malomtulajdonos és földbirtokos.

Új járási számvevő. A pénzügyminiszter *Brünauer* Jenő m. kir. pénzügyi számellenőr, járási számvevőt hasonló minőségben Hatvanból az eperjesi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez helyezte át és megbízta az eperjesi járás számvevői teendőinek ellátásával.

A kolozsváriak az eperjesi evang. új lelkészről. Egyik kolozsvári lap társunk a következő sorokban búcsúztatja *Fábry* Viktort, Korbély Gézának utódját: «*Fábry* Viktor elmegy Kolozsvárról. A kolozsvári ág. hitv. evangélikus egyházközség nagytehetségű, nagy szónoki képességekkel megáldott prédikátora: *Fábry* Viktor itthagya Kolozsvárt s az eperjesi egyházközségnek lelkészi állását foglalja el. *Fábry* Viktor távozása nagy, szinte pótolhatatlan veszteséget jelent a kolozsvári ág. h. ev. egyházközségnek, de sajnálattal veszi tudomásul Kolozsvár minden társadalmi köre azt a tényt, hogy egy értékes alkotó és nevelő tehetsége másutt találja meg érvényesülési és boldogulási terét. Hívei az ideális lelkipásztort és a magasságokba szárnyaló szónokot, mi a mélyen gondolkodó, nagyműveltségű, szociálisan érző embert veszítjük el *Fábry* Viktorban.»

Közyűlés. A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyűlésének eperjesi 155. fiók-pénztára június 24-ikén, vasárnap d. u. 1/2 3 óra-kor tartja meg évi rendes közgyűlését.

Köszönetnyilvánítás. Az evang. polgári leányiskola, özv. *Werther* Jakabné és *Schwarz* Sándorné úrnők 10—10 koronát adományoztak az eperjesi Izr. Nőegylet népkonyhájának. A kegyes adományokat hálással köszöni az elnökség.

Koszorúmegváltás. Gajdos Elemér terjékfalvi róm. kath. el. isk. tanítónak elhalálása alkalmából a Sárosvármegyei Ált. Népközüvelő egyesület koszorúmegváltás címén 20 kor.-t ajánlott fel valamelyes jótékony célra. Az összeget a kir. tanfelügyelőség az eperjesi Tanítók Háza internátusban elhelyezett megyebeli tanítók fiai részére létesítés alatt lévő *Szukuray* Manó-féle alaphoz csatolta.

Bártfa faeladása. Bártfa szab. kir. város 789,000 koronáért adta el kitermelt épületfáját Korn odaváló cégnek.

Hadisegély. Az Eperjesi Széchenyi-kör népközüvelési szakválasztmánya május 16-ikán, *Tahy* József ömgának elnöklété alatt tartott ülésében mérlegelve a tanítóságnak a mostani rendkívüli viszonyok között kifejtett kiválóan értékes szolgálatait, a rendelkezésére álló anyagi eszközeihez képest 1600 kor. hadisegély kiosztását határozta el azon tanítók részére, kik főleg a gyermektaníttatás költségeivel vannak megterhelve avagy a családban felmerült egyéb súlyos körülmények méltányossá teszik a támogatást. Ez alapon vármegyénk kir. tanfelügyelőjének javaslatára hadisegélyt kaptak: Gajdos János palonczi áll. el. isk. igazgató tanító és Horváth Károly palocsai áll. el. isk. igazg.-tanító egyenként 150—150 kor.-t; továbbá *Reményik* Lajos eperjesi ág. h. ev. tanító-képző-int. tanár, gyakorlóisk. tanító, lapunk egyik szerkesztője, *Török* Lajos bártfai áll. isk. igazg.-tanító, *Deszatk* János zborói áll. el. isk. igazg.-tanító, *Faludi* Ferenc kapii áll. el. isk. igazg.-tanító, özv. *Langer* Vilmosné pécsújfalvi áll. óvónő, *Petz* Károly eperjesi róm. kath. el. isk. tanító, *Golecz* József felsősebesi róm. kath. el. isk. tanító, *Drács* János kissárosi róm. kath. el. isk. tanító, *Milly* György gerlai gör. kath. el. isk. tanító, *Bukovszky* Pálné hadban lévő eperjesi gör. kath. el. isk. tanító neje, *Pruszk* István feketekúti gör. kath. el. isk. tanító, *Pafkó* Mihályné hadban lévő abosi ág. h. ev. el. isk. tanító neje és *Bálint* Dezső kurimai izr. el. isk. tanító egyenként 100—100 kor.-t.

«A Társaság.» Telisteli mosolygó, bájos gyermekarcokkal jelent meg **A TÁRSASÁG** e heti száma a *gyermeknap* aktuálításából. A gyermeknapról szól a vezetőcikk is, mely után *Bónyi* Adorján folytatja «*Szeverin*» című, mindenütt nagy érdeklődéssel olvasott regényét. *Dobay* István tollából újabb színes úti-tárcát közöl a lap a svéd trónörökösneről, novellát *Körmeny* Viktor írt «*A császárszemle*» címmel. *Andorffy* Mária, *Somlyó* Zoltán, *Angyal* Dezső és *Maróthy* Jenő versei mellett *Nemeshegyi* Oszkár sportcikke, a mindig érdekes társaságrovat és divatlevél egészítik ki a szép szám tartalmát. **A TÁRSASÁG** előfizetési ára egész évre 28, félévre 14, negyedévre 7 kor. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, IV., *Reáltanoda*-utca 18.

BIZTOSÍTOM,
 hogy
A LEGSZEBB
LEVÉLPAPÍR

izléses dobozokba töltve,
 :: dobozonként ::
 3 koronától 20 koronáig
 ...
 NAGY VÁLASZTÉKBAN

Kósch Árpád
 papirkereskedésében
 :: :: kapható. :: ::

A volt bártfai áll. gimnázium felszerelése. A vall- és közokt.-ü. miniszter az áll. középiskolák költségvetési javadalmából a bártfai áll. gimnázium részére beszerzett s a gimnázium megszűnése óta a bártfai áll. polgári fiúiskola által használt tanári könyvtárnak és szertárnak mindazon felszerelési tárgyait, amelyek a polgári iskola szükségleteit úgy tantervi, mint tudományos tekintetben túlhaladják, az újonnan létesült lipótszentmiklósi állami gimnáziumnak adományozza. Evégből vármegyénk kir. tanfelügyelője a beszerzési tárgyakat, amelyek a polgári iskola igazgatójával és a szaktanerekkel bizottságba egyesülve megállapítják az iskolánál az említett szempontból nélkülözhető felszerelési tárgyakat, melyeket a vall- és közokt.-ü. miniszter a lipótszentmiklósi áll. gimnáziumnak juttat.

A közös-hadsereg felszerelési cikkeinek árjegyzékei. A keresked. minisztérium 30,569—1917. számú leiratával közölte a kereskedelmi és iparkamarákkal a közös-hadsereg börtneki, ruházati és felszerelési cikkeinek szállítására vonatkozó árjegyzékét. Az árjegyzék az érdekeltségnek a kassai keresk. és iparkamaránál a hivatalos időben betekintés céljából rendelkezésre áll.

Házvezetőnői állás betöltendő. Feltételek a vakok eperjesi intézete igazgatóságánál tudhatók meg.

Nyugtázás. A sárosvárm. *hadimlék- és műkiállítás*on a jegypénztárnál folytatólag felülfizettek még: 50 kor.-t *Teszter* Zsófia; 40 kor.-val: *Sitányi* Lajos és neje, *Bánó* Dezső; 30 kor.-t *Gubcsó* Gyula; 20 kor.-t *Schwarz* Árpádné; 17 kor.-t *Spillenberg* Barna; 10 kor.-val: *Draskóczy* Lajos, *Korach* Imre, *Rácz* Henrikné; 9 kor.-t *Bielek* L.; 7 kor.-t v. kórház; 6 kor.-t *N. N.*; 5 kor.-val: *Dobránszky* Endre, *Olvashat.* név; 3 kor.-t *N. N.*; 1 kor.-val: *N. N.*, *N. N.*, *N. N.* A felülfizetésekért hálás köszönetet mond — Eperjes, 1917. június 4-ikén — *Bujanovics* Gyuláné r.-b. elnök, dr. *Propper* József r.-b. pénztáros.

Egy munkásintézmény fejlődése. A háborús idők nehéz napjaiban jól esik tapasztalnunk, hogy van Magyarországon munkásintézmény, mely e nagy csapás közepette is meg tud küzdeni. Ugyanis a Magyarországi *Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyűlése* 1903-tól kezdve (és itt közébejön a súlyos megpróbáltatások 3 esztendeje), nem egészen 14 év alatt 9 1/2 millió koronát meghaladó összeget fizetett ki alapszabályszerű rokkant-, árva- és özvegysegélyekre. Segélyezett rokkantjainak száma 5237, az árváké 1480. A rendes tagok száma 207,000 Törzsvagyona 15.866,000 korona volt március végén.

Kisszeben város adománya. Kisszeben város közönsége, értékelve *Szukuray* Manó elhalt igazgató-tanítójának a város népoktatási és társadalmi életében mindenkor tanúsított széleskörű munkásságát és szerzett érdemeit, kegyeletes elismeréseképpen 200 kor.-t adományozott a *Szukuray* Manó emlékére összehozandó alapítvány javára. A megboldogultnak jelentős érdeme van abban is, hogy az Eperjesi Tanítók Háza létesült, mely intézményben a vármegye tanítóságának és tanügybarátainak a felsőbb iskolába járó gyermekei jutányos és gondos elhelyezést nyernek; nagyon is helyénvaló volt tehát azon eszme, hogy a néhai nevét megörökítő és a vármegye tanítósága által létesülő alapítvány is ezen intézményhez köttessék. A vármegye tanítói adakozásukkal és gyűjtésükkel létesítik és növelik az alapot, melyhez Kisszeben városa, a megboldogult iskolaigazgatója iránt érzett őszinte kegyelele jeléül, nevének emlékezetes megörökítése képpen házipénztárából 200 koronával járult. Megemlítsük még, hogy vármegyénk kir. tanfelügyelője Kisszeben város, képviselőtestületének azon határozatáért, mely szerint az említett összeget az elhalt érdemes igazgató-tanító emlékének megörökítését célzó alaphoz juttatta, elismerő köszönetét nyilvánította.

Adományok. Az Eperjesi Vöröskereszt-fiókgyűlés javára, mint a háziasszonyok koronás adománya május hóra 330 korona folyt be, mely nemesszívű adományért hálás köszönetet mond az elnökség.

A vakok nemesszívű jótéveői ismét adományokkal támogatták a vakok eperjesi intézetét, még pedig *Szilassy* Herman főgimn. tanár 16 koronát, az ág. h. ev. polgári leányiskola 10 koronát, *Stávorszky* Ferenc vargonyi tanító gyűjtés útján 3 kor 60 fillért, *Lefkovics* N egy pár sárga félcipőt és *Niedermayer* Károlyné 12 kiló savanyúkáposztát juttatott a vakok eperjesi intézetének, miert az intézet igazgatósága a nemesszívű adakozóknak hálás köszönetét fejezi ki.

Az acetyléngáz előállításáról és felhasználásáról szóló rendelet módosítása. A keresk. minisztérium az acetyléngáz előállításáról és felhasználásáról szóló 73,357., illetve 47,788—1906 K. M. szám alatt kiadott rendeletek módosítására tárgyában 36,932—1917., VI/A. szám alatt rendeletet adott ki, mely az előállítás és felhasználás módját, feltételeit szabatosan körülírva, a nyomási próbák idejére és módjára nézve is intézkedéseket tartalmaz. A rendelet a kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthető.

Jótékonyosság.

120 koronát küldött hívei között rendezte a gyöngyösi tűzkárosultak nemesszívű adományát, melynek rendeltetése helyére után a kapii róm. k. cséltlen tűzkárosultak.

Iskolai alapb.

Vármegyénk kir. ta. elemi iskola alapvag. begyűlt készpénzéből kölcsönt jegyzett a.

Törlesztéses.

Aradi Kereskedők által bevezetett azo. mód folytán, mely heti 1-koronás tör. hadikölcsön, Maczej elemi iskolai tanító nek ilyenképpen 1500 jelentett be. Ez ő nejeinek a jegyzése, gyűjtött jegyzés. Ha izr. el. isk. igazg. születésnapján és m. napon a hatodik ha hívása nem várt buzdító és felvilágo. eddig az Aradi K. szövetkezeténél 11. heti befizetés melle isk. h. igazg.-tanító tétes hadikölcsön-j.

Gyűjtünk g.

védelmi minisztérium idén is kéri a vadgyűjtésért a tavaly beteg katonának tésből befolyt jöv. és árvának törölt. káskezek hiánya szükség a gyógy. nagyobb mennyiség. *Arnika*, székfűvir. mezei zsurló, hársjófű, nadragulya, ziliz, anyarozs, ök azok a gyógy. szükség van. Ezek olajoknak feldolgo. cseresznyemag és továbbá vadgeszte küldését kérjük. segélyező Hivatal adott ki, amelyet dandó 50 fill. költ. mentesen küld. gyógy. növényeket Budapest, V., Al. küldeni. A csoma mentesen adhatjuk jelzéssel látjuk el. adományként kér. 12 fillérrel, a 1. 24 fillérért váltja. lelkes magyar tár. érti ez akció nagy. hiszen eddig éven. olyan anyagokért meg lehet szerezni.

Tanítók öz.

Scholtz Jenő péter. tanító saját adom. a kir. tanfelügyelő. a hadban elesett t. gos alapjához csat. az összeget rendel. felelő további kez. szerkesztőségéhez.

Jótekonyság. Bednár Gyula kapui plébános 120 koronát küldött szerkesztőségünkbe, mint hívei között rendezett gyűjtésének eredményét a gyöngyösi tűzkárosultak javára. A gyűjtő nemes intencijához képest a küldött összeget rendeltetése helyére juttatjuk. A jernyei hívek után a kapui róm. kath. hívek áldoztak a szerencsétlen tűzkárosultak javára.

Iskolai alaptól hadikölcsön-jegyzés. Vármegyénk kir. tanfelügyelője a szedliczei áll. elemi iskola alapvagyonát képező és időközben begyűjt készpénzből 200 kor. névértékű hadikölcsönt jegyzett az iskola javára.

Törlesztési hadikölcsön-jegyzés. Az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezete által bevezetett azon előnyös és könnyű jegyzési mód folytán, mely szerint ezen szövetkezetheti heti 1-koronás törlesztés mellett is jegyezhető hadikölcsön, Maczej András mátyás-kai gör. kath. elemi iskolai tanító az említett hitelszövetkezetnek ilyképen 1500 kor. hadikölcsön-jegyzést jelentett be. Ez összegből 300 kor. a tanító nevének a jegyzése, a többi pedig a községben gyűjtött jegyzés. Habermann József eperjesi orth. izr. el. isk. igazgatójának öfelsége Zita királyné születésnapján és május 18-ikán megtartott béke- napon a hatodik hadikölcsön-jegyzésre való felhívása nem várt eredményre vezetett. Lelkes buzdító és felvilágosító tevékenységével sikerült eddig az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezeténél 11,400 kor.-t jegyeztetni 1 kor. heti befizetés mellett. László Izsák giráltyi áll. el. isk. h. igazg.-tanító eddig 1500 kor. hetibefizetéses hadikölcsön-jegyzést szerzett.

Gyűjtsünk gyógynövényeket. A honvédelmi minisztérium Hadsegélyező Hivatala az idén is kéri a vadon termő gyógynövények begyűjtését. A tavalyi gyűjtés szép eredménye sok beteg katonának hozott enyhülést, az értékesítésből befolyt jövedelem pedig sok özvegynek és árvának törölte le könnyeit. Az idén a munkáskezek hiánya folytán még nagyobb lesz a szükség a gyógynövényekben és így sokkal nagyobb mennyiségben kérjük azokat beküldeni. Arnika, székfűvirág, cickafarkfüve, marti lapú, mezei zsurló, hársfavirág, beléndek, bodza, erjófű, nadragulya, pipacsvirág, redőzsirom, úröm, ziliz, anyarozs, ökörfarkkóróvirág, erdei pajzska azok a gyógynövények, melyekre különösen szükség van. Ezekon kívül gyógyanyagoknak és olajoknak feldolgozható barackmag, szilvماغ, cseresznyemag és -szár, napraforgó- és tökmag, továbbá vadgesztenye, gubacs és körisbogár beküldését kérjük. Mindezen anyagokról a Hadsegélyező Hivatal egy pontos, útmutató füzetet adott ki, amelyet kívántra bélyegeken beküldendő 50 fill. költségmegtérítés ellenében portómentesen küld meg. A gondosan kiszáított gyógynövényeket a Hadsegélyező Hivatal címére Budapest, V., Akadémia-utca 17. sz. alá kell küldeni. A csomagokat vasúton és postán díjmentesen adhatjuk fel, ha azokat «gyógynövény» jelzéssel látjuk el. A gyógynövényeket szeretet-adományként kérjük, azonban a szilvماغvakat 12 fillérrel, a kajszin-barackmagvakat pedig 24 fillérért váltja be a hivatal. Hisszük, hogy a lelkes magyar társadalom minden ízében megérti ez akció nagy nemzetgazdasági jelentőségét, hiszen eddig évente sok millió ment ki külföldre olyan anyagokért, amelyeket itthon könnyen meg lehet szerezni.

Tanítók özvegyei és árvái javára. Scholtz Jenő pétervágyasi gör. kath. elemi iskolai tanító saját adományaképen 10 kor.-t adott át a kir. tanfelügyelőség ek azzal, hogy ez összeg a hadban elesett tanítók özvegyei és árvái országos alapjához csatoltassék. A kir. tanfelügyelőség az összeget rendeltetésszerű felhasználás és megfelelő további kezelés végett a NÉPTANÍTÓK LAPJA szerkesztőségéhez továbbította.

Vak katonák javára. Kacsmar György színiefői gör. kath. elemi iskolai tanító a hadijótekonyság céljaira gyűjtést rendezvén, az így befolyt összegből 6 kor.-t a vak katonák javára szánt. A kir. tanfelügyelőség a hozzá küldött összeget a fentebbi célra az Országos Hadsegélyző Bizottsághoz továbbította.

Pályázat hadiözvegyek és árvák részére. A honvédelmi miniszter pályázatot hirdet, mely szerint a Wolfner Gyula és Társa cég által létesített alapítvány kamatjövödelméből a király születése napján, augusztus 17-ikén, a harctéren elesett vagy a hadifáradalmak folytán meghalt hivatásos honvédtisztek és honvédtisztviselők özvegyeit és árváit 600 tól 1200 koronáig terjedő egyszeri segélyben részesíti. Az alapítványi kamatjövödelmeknek egy negyede a hetedik és ennél alacsonyabb rangosztályba tartozott tisztek és tisztviselők özvegyeinek és árváinak van fenntartva. A mellékletekkel együtt szabályszerű bélyeggel ellátott folyamodványok legkésőbb f. évi július 15-ikén nyújtandók be annál a póttestparancsnokságnál, melynél a férj vagy atya legutóbb szolgált. A folyamodványokhoz melléklendő: 1. a házasságkötést igazoló anyakönyvi kivonat; 2. hatósági bizonyítvány, mely szerint az özvegy férjétől törvényesen elválva nem volt és újból házasságra nem lépett; 3. az árvák születési és iskolai bizonyítványai; 4. nyomorék vagy keresetképtelen árváknál orvosi bizonyítvány, valamint 5. a folyamodó vagyoni állapotáról hatósági bizonyítvány annak feltüntetésével, hogy az özvegy, illetve az árvák élveznek-e valamely alapítványi ösztöndíjat, díjmentes ellátást vagy sem.

A cséplőgépek és fűtők felmentése. A cséplőgépek és fűtők felmentése iránt a honvédelmi miniszter rendeletileg intézkedett. Az 1917. évi 11,900. sz. rendelet értelmében a katonai, illetőleg népfőlkélesi tényleges szolgálatot teljesítő, valamint a hadicélú szolgálatra igénybevett hivatásos, vagyis gyakorlatilag képzett gőz- és motorcséplőgépek és fűtők, akikre a cséplésnél tényleg szükség van, a községeknek, birtokosoknak és cséplőgéptulajdonosoknak rendelkezésre bocsáttatnak, illetőleg a saját gépjük kezelésére hivatott cséplőgéptulajdonosokkal együtt felmentenek. A cséplőgéptulajdonosok, amennyiben a cséplőgép kezeléséhez értő egyén otthon rendelkezésre nem áll, a községi előjárásnál, illetőleg városi polgármesteri hivatalnál jelentkezni tartoznak, mely a felmentendő gépeket és fűtőket hivatalból és díjtalanul névjegyzékbe foglalni és a névjegyzéket a felmentés engedélyezésére illetékes póttestparancsnoksághoz eljuttatni köteles. A felmentési jogcím megállapításánál és ennek alapján a névjegyzék összeállításánál elsősorban a gépkezeléshez értő géptulajdonosok és az öregebbek, valamint a mögöttes országrészben szolgálók veendő figyelembe és csak a végső, kivételes esetben kérhető az arcvonalbeli szolgálatra alkalmas, harctéri szolgálatot teljesítők felmentése. A hadicélú szolgálatra igénybevett cséplőgépek és fűtők legalább nyolc hétre, de csak abban az esetben menthetők fel, ha egyénileg nélkülözhetők. A felmentésből ki vannak zárva: a tisztek, tisztjelöltek, a kórházi ápolás alatt álló beteg legénység, a vasútzred állományába tartozók, azok, akik a polgári életben a vasútnál vannak alkalmazva és a vasutak rendelkezésére bocsáttatnak, végül a műszaki csapatoknál vezető állásban levő, nélkülözhetetlen egyének. A legutóbbi pótszemlén alkalmasnak osztályozott és még be nem vonult cséplőgépek a szükséghez képest szintén fel fognak mentetni. A felmentett cséplőgépek és fűtők a hatóságok által ellenőriztetni fognak, vajjon előírt munkájukat tényleg végzik-e és az esetleges mulasztások vagy visszaélések a felmentések hatályon kívül helyezése mellett szigorúan meg fognak büntettetni.

«Damenwelt.» Most jelent meg a DAMENWELT című bécsi új divatírtésítő, s megállapítható, hogy a hozzáfűzött várakozásoknak minden tekintetben megfelelt. Tartalomban igen gazdag és érdekes: nagy választék a legjobb cégeknek fényképfelvételekben bemutatott ruháiból, kalapjaiból. Értékesek e füzet művészi rajzai, mint eredeti eszmék a sportöltözékek terén. A címlap és melléklet Lendecke Ottó ismert festőnktől való, ami természetesen még jobban emeli e füzet értékét. Érdekes ábrák csipkékről, hímzésekről, az osztrák és magyar kézimunkáikar e remekmunkáiból, továbbá pompás rajzok tükröztetik vissza e csinos füzetben a divat terén elért nagyszerű vívmányokat. A DAMENWELT minden könyvkereskedésben kapható.

Ajánlott-levelet nem küldhetünk hadifogolynak. Semleges külföldre Vöröskereszt-intézményeknek vagy magánosoknak szóló azok a levelezések, amelyek az ellenséges államokban hadifogságban levő személyeknek szóló levelezéseket tartalmaznak, ajánlott-küldeményként nem adhatók postára. Amennyiben ily küldemények mégis előfordulnának, azokat a cenzura-bizottság feladási helyükre fogja visszaküldeni.

Az ország földje a legértékesebb koronázási emlék. A káprázatos, örökké emlékeztető koronázási ünnep kimagasló mozzanata volt az a lélekemelő jelenet, amikor délceg ifjú királyunk hófehér paripán felvágott kardjával a világ négy tája felé sújtva, fogadalmat tett, hogy az országot minden ellenségtől megoltalmazza. A nemes esküt azon a földön tette, amelyet ötvenhét magyar vármegye és hat magyar város valamely történelmi fontosságú területéről küldött a koronázási domb felépítéséhez. Az egész ország földjén. Ezt a földet a koronázási ünnepet rendező bizottság a Hadsegélyező Hivatal és az Augusztala-alap rendelkezésére bocsátotta, hogy megfelelő formában értékesítse a Nemzet Háza és a hadiözvegyek, hadiárvák javára. A két hadijótekonycélú intézmény a koronázási ünnep szent szimbolizmusát, Szent István koronáját üvegből elkészítette, amelynek belsejét a koronázási domb földjével megtöltötte. Hiteles okirattal lezárta és most forgalomba hozza, hogy az ország földje, amelyen ifjú uralkodónk Szent István palástjával a vállán, Szent István koronájával a fején és Szent István kardjával a kezében esküt tett, történelmi örök ereklyeként szálljon vissza az ország lelkes, hazafias népéhez, a nagy idők nagy, nemes céljait szolgálja, a rokkantoknak, hadiözvegyeknek nyomorát enyhítse, jövőjükről gondoskodjék, könnyeiket felszártsa, gondjait eloszlassa. A királyi esküvel megszentelt föld már maga is a fogadalom célját szolgálja: a legveszedelmesebb ellenséggel, a nyomorral szemben oltalmazza a háború hőseit, a háború könnyező martirjait. A koronázásnak szebb, hatalmasabb, örökké becsesebb emléke nincs, mint ez az üvegből készült magyar korona, amely a koronázási domb földjének egy darabját zárja magába. A két hadijótekonycélú intézmény csak korlátozott számban s ezért megszámozva hozta forgalomba az emléket és így ajánlatos, hogy aki hozzá akar jutni, minél előbb szerezze meg. Egy emlék ára a koronázási domb földjének történelmi ismertetésével együtt 10 korona. Megrendelhető a «Koronázási domb földjét értékesítő bizottság»-nál, V., Akadémia-utca 17. (Hadsegélyező Hivatal) Kapuátó a Hadsegélyező Hivatal elárúsító üzleteiben, az Augusztala-alap József-téri üzletében, Marton Alajosnál, Váci-utca 12. szám alatt. Aki az emléket megveszi, történelmi érték birtokába jut és ugyanakkor áldoz a rokkant hősöknek, hadiárváknak és -özvegyeknek.

Felölös szerkesztő:
Dvortsák Győző.

Kiadótulajdonosok:
Koós Ernő és Frigyes.

Vasúti menetrend.

Érvényes 1917. évi június 1-től.

Kassa—Eperjes—Orló.			
Kassa	ind.	r. 4 ³⁰	du. 4 ¹⁰ e. 6 ³⁴
Hernádtihany " " "	"	4 ³⁶	" 4 ¹⁹ " "
H.-szentistván " " "	"	4 ⁴⁵	" 4 ²³ " 7 ⁰⁵
Terebő	"	4 ⁵³	" 4 ³⁹ " "
Abos	érk.	4 ⁵⁷	" 4 ⁴³ " 7 ²⁰
Eperjes	ind.	4 ⁵⁹	" 5 ¹² " 8 ⁰⁵
Eperjes	érk.	5 ³⁰	" 5 ⁴⁰ " 8 ⁵³
Eperjes	ind.	6 ¹⁵	" 5 ⁵⁵ " 9 ⁵¹
Eperjes város " " "	"	6 ²⁰	" 5 ⁵⁹ " 9 ⁵⁷
Nagysáros " " "	"	6 ³⁶	" 6 ¹⁰ " 10 ³⁰
Kisszeben	"	7 ⁰⁵	" 6 ³³ " 11 ¹⁰
Héthárs	érk.	7 ²⁸	" 6 ⁵⁶ " 11 ⁴⁴
Héthárs	ind.	7 ⁴¹	" 7 ⁰³ " 11 ⁵²
Pusztamező	"	8 ⁰⁶	" 7 ²⁷ " 12 ³⁸
Orló	érk.	8 ²³	" 7 ⁴⁴ " 1 ⁰⁴

Orló—Eperjes—Kassa.			
Orló	i.	r. 5 ³⁵	r. 9 ⁵⁰ e. 8 ⁰⁰
Pusztamező " " "	"	5 ⁵⁷	" 10 ¹² " 8 ²⁰
Héthárs	é.	6 ²²	" 10 ³⁶ " 8 ⁴³
Héthárs	i.	6 ³⁰	" 10 ⁴⁰ " 8 ⁴⁷
Kisszeben	"	7 ⁰¹	" 11 ⁰⁶ " 9 ¹⁵
Nagysáros " " "	"	7 ²⁵	" 11 ²⁶ " 9 ³⁸
Eperjes város " " "	"	7 ⁴¹	" 11 ³⁶ " 9 ⁴⁸
Eperjes	é.	7 ⁴⁵	" 11 ⁴⁰ " 9 ⁵¹
Eperjes	i.	7 ⁵⁵	" 12 ⁰³ " 10 ²⁵
Abos	é.	8 ²⁶	" 12 ³² " 10 ⁵¹
Abos	i.	8 ⁵⁷	" 1 ¹⁷ " 10 ⁵³
Terebő	"	9 ⁰²	" 1 ²³ " 10 ⁵⁸
H.-szentistv. " " "	"	9 ¹¹	" 1 ³⁸ " 11 ⁰⁷
Hernádtih. " " "	"	9 ¹⁹	" 1 ⁴⁵ " 11 ¹⁴
Kassa	é.	9 ²⁵	" 1 ⁵⁰ " 11 ²⁰

Eperjes—Bártfa.			
Eperjes	ind.	r. 5 ⁴⁰	d. 12 ⁰⁵ e. 6 ⁰⁰
Sebeskellemes	"	5 ⁵⁰	" 12 ¹⁵ " 6 ¹¹
Alsósebes	"	5 ⁵⁷	" 12 ²² " 6 ¹⁸
Kapi	"	6 ⁰⁸	" 12 ³⁸ " 6 ³⁰
Fulyán	"	6 ¹²	" 12 ⁴³ " 6 ³⁵
Töltészék	"	6 ²⁰	" 12 ⁵⁰ " 6 ⁴³
Deméte	"	6 ²⁴	" 12 ⁵⁴ " 6 ⁴⁸
Magyarraszlavicza	"	6 ⁴⁷	" 1 ²⁸ " 7 ⁰⁷
Oszikó	"	6 ⁵⁷	" 1 ³⁵ " 7 ¹⁵
Hertnek	"	7 ²⁰	" 1 ⁵⁷ " 7 ³³
Kolossó	"	7 ³⁹	" 2 ¹⁴ " 7 ⁴⁹
Bártfa	érk.	7 ⁵⁰	" 2 ²⁵ " 8 ⁰⁰

Bártfa—Eperjes.			
Bártfa	ind.	r. 5 ⁴⁵	de. 9 ⁰⁰ e. 7 ⁰⁵
Kolossó	"	5 ⁵⁷	" 9 ¹² " 7 ¹⁷
Hertnek	"	6 ¹⁵	" 9 ³⁸ " 7 ⁴⁰
Oszikó	"	6 ²⁹	" 9 ⁵³ " 7 ⁵⁴
Magyarraszlavicza	"	6 ³⁸	" 10 ²⁰ " 8 ⁰⁹
Deméte	"	6 ⁵²	" 10 ³⁴ " 8 ²³
Töltészék	"	6 ⁵⁶	" 10 ³⁸ " 8 ²⁷
Fulyán	"	7 ⁰³	" 10 ⁴⁵ " 8 ³⁴
Kapi	"	7 ⁰⁸	" 11 ⁰⁷ " 8 ⁴⁶
Alsósebes	"	7 ¹⁸	" 11 ¹⁸ " 8 ⁵⁶
Sebeskellemes	"	7 ²⁵	" 11 ²⁵ " 9 ⁰³
Eperjes	érk.	7 ³⁴	" 11 ³⁵ " 9 ¹²

HIRDESSÜNK
AZ EPERJESI LAPOKBAN!

Gépírókisasszony
ki a magyar és német nyelvet birja, azonnal felvétetik.
Cím a kiadó-hivatalban.

VISZKETEGSÉGET
rüht, sömört legbiztosabban elmulasztja a barna zsír. Kis tégyel K 1-60, családi adag K 9—, utasítással rendelhető dr. Fleisch E. Korona-gyógvtárától, Győr

Sárosvármegye közigazgatási bizottságától.

441—1917. k. b. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr f. évi március 3-ikán 9225., 1/B—1917. sz. a. kelt rendeletével a Poprádökrös község részére a községben emelendő állami elemi iskola céljaira szükséges és a poprádökrösi 1., 128., 110. és 3. számú telekjegyzőkönyvben 1., 2., 3., 4., 5. és 6. helyrajzi számok alatt foglalt, Kolcun Mária, Pasztircsik Anna, Gmitró Illés és neje, Csupinka Ilona és Mihály, Kolcun Surgent Demeter, Gernát Lőrinc és neje Vrabely Ilona és Krenyicki Vazul poprádökrösi lakosok tulajdonát képező és Poprádökrös főterén fekvő ingatlan beltelekre a kisajátítási jogot az 1881. évi XLI. t.-c. 1., 2. és 5. §-ai alapján megadván, a kisajátításra vonatkozó tárgyalási határidőt, az idézett törvény 33. §-a értelmében, 1917. évi június hó 26-ikán d. e. 10 órára Poprádökrösre kitűzvé, az összefogott helyül a poprádökrösi bíró házáat jelölöm meg.

A kisajátítási terv és az erre vonatkozó iratok a mai naptól kezdve a poprádökrösi községi bírónál közszemlére ki vannak téve, ahol azok megtekinthetők.
A kisajátítási eljárásra az érdekelt felek azzal hivatnak meg, hogy a Frank Ármín főmérnök úrnak, mint törvényhatósági bizottsági tagnak elnökle a bizottság a kisajátítási terv felett az idézett törvény 34. §-a szerint akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelték vagy törvényes meghatalmazottaik közül senki sem jelennek meg.

Eperjes, 1917. május 14.

Bujanovics Gyula s. k.,
főispán, a közig. bizotts. elnöke.

Veszünk savanyított káposztát
kicsinyben és nagyban, legmagasabb áron. :: Eperjesi Keresztény Fogyasztási Szövetkezet.

Használt zongorát veszek.
Bővebbet Kassai-út 6. szám, vendéglő.

Eredeti svéd gyártmányú **WIKING** aratógépeket, kaszáló-, marokrakó- és kévekötőgépeket szállít a Magyar Általános Gépgyár R.-t. Budapest, VI., Váci-út 141. Telefon 45—15. Sürgőnyím: Magomobil. Nagy tartalékrész-raktár.

RÉGI UJSÁGPAPIROS
különként 60 fillérért kapható **KÓSCH ÁRPÁD** cég papírüzletében, Eperjes.

Az Eperjesi Takarékpénztár
tűz- és betörésmentes pánceszobájában **páncélrekeszek** bérelhetők. Elfogad megőrzés végett ezüstneműeket és egyéb értékeket.

A Kálvária-utca 52. sz. **háza**
4 lakással, kerttel és istállóval, kedvező feltételek mellett **eladó.**

3 szobából és mellékhelyiségekből álló emeleti lakás azonnal, esetleg augusztus hó 1-jétől kiadó. Bővebbet Eperjes, Főutca 79. szám alatt a házmesternél.
Ugyanott kiadó egy üzlethelyiség.

„FOTÓ”
FÉNYKÉPÉSZETI SZAKÜZLET BUDAPEST RAKÓCZI-UT 80. NAGYBAN — KICSINYBEN.

:: Kérjen időszaki értesítőt! ::
Amatőr-munkát szakszerűen végez!

Bukott középiskolai tanulók érdekében forduljunk sürgősen **Zsoldos Tanintézet-hez** Budapest, VII., Dohány-u. 84. Telefon 32-40. Ugyanott előkészítés magánvizsgálatokra, osztályösszevonással felelősség mellett. A középiskola kivonatos tananyaga megrendelhető. Ismertetést küld az igazgatóság.

Előfizetési árak
Egész évre . . . 12
Félévre 6
Negyedévre . . . 3
Hirdetési díj: Egyhalmi petitors egyszerű hird. 15 l. Közlemények sor.

Pénz
A hadiközlés időt nem azér két héttel, eredmény nem gunkért pirulért aggódni k ok. De nem e ságra jutott, gezett adatok tani, hogy a eredménye al hadiközlésné ből talán em elégedni.
Ez a szükség fenn, sőt ellen ség észlelhet az igazi oka. A nemzetnek jelentékeny p nözni a had síthatják viss mert az a pé kedvező befé

Ismerek egy magyar falut, m hol hosszú szar kútra és annál a magasra termett. Az úgynevezett meredek tetején. A lejtőn, a kis gesztenyefa nyújtalan kis dalosm. A széles ten fekte számokká. Arra mosoly nap sugara és a a számokra hűs pálcikának árnyé. Ebben a szél a gyermekek is ismerik pontosan

CSEMI
LEGJO